

عنوان مقاله:

نمود مطربان، آلات و عناصر طرب در شعر حافظ شیرازی

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات تاریخ فرهنگی، دوره 13، شماره 51 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسنده:

محمد کشاورز بیضایی - Tabriz University

خلاصه مقاله:

نمود مطربان، آلات و عناصر طرب در شعر حافظ شیرازی محمد کشاورز (بیضایی) [1] چکیده در تاریخ ایران باستان، مطربان با نام هایی همچون گوسان، خنیاگر و رامشگر، جایگاه اجتماعی و فرهنگی قابل ذکری داشته‌اند. با آمدن اسلام، دامنه حضور و نفوذ آنان به تاریخ ایران بعد از اسلام و متون ادبی و تاریخی این دوره کشانده شد. دیوان حافظ از نمودهای بارز تجلی این صنف و عناصر و آلات طرب آنان به شمار می‌رود. چرایی و چگونگی نمود مطربان در دیوان حافظ، موضوع تازه و در خور بررسی‌ای است که تبیین ابعاد و زوایای آن، پژوهشی مستقل می‌طلبد. این جستار با روشی توصیفی تحلیلی درصدد پاسخ گویی به این سوال‌هاست که مطربان و آلات و عناصر طرب، چگونه در شعر حافظ متجلی شده‌اند و علل و چرایی نمود آنان در شعر وی چه بوده است؟ یافته‌ها نشان می‌دهد که در شعر حافظ مطربان با نام هایی همچون مغنی و مطرب نمود یافته‌اند و آلات و عناصر طرب همانند صراحی، دف، چنگ، رباب، می و... با بسامد بالا و به منظور ارائه و خلق تصاویر و مضامین عاشقانه، عارفانه و تعلیمی، بازتولید و تکثیر شده‌اند. زمینه‌های مساعد سیاسی، اجتماعی و فرهنگی شیراز عصر حافظ، نقش مثبت و اثرگذار مطربان در تزیین شادی به مردمان، ارتباط تنگاتنگ شعر با موسیقی و آواز، علاقه حافظ به آواز و شاید تبحر وی در این رشته، ناپایداری حال جهان و غنیمت دانستن فرصت و نیز شناخت بالای حافظ از صنف مطربان و ادوات موسیقی، از عوامل و چرایی نمود مطربان در دیوان وی به گونه‌ای بسیط و گسترده بوده است. واژه‌های کلیدی: مطربان، آلات و عناصر طرب، موسیقی، آواز، دیوان حافظ شیرازی. [1]. استادیار گروه معارف اسلامی، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر mkeshavarz_59@yahoo.com تاریخ دریافت: ۲۶/۸/۱۴۰۰ تاریخ تایید: ۳۰/۱/۱۴۰۱

کلمات کلیدی:

Social class, Motarban, Phenayi, Divan of Hafez Shirazi, طبقه اجتماعی، مطربان،

پیدایی، دیوان حافظ شیرازی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1481187>

